

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye

Szerkesztőségi iroda: Versecz, laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchnerné felvételi és rendelő irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kádics-fele házban) is átvetetnek.

Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felolós szerkesztő: **Perjéssy Lajos.**

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetemények és felszözlamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számított. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kerjük pénteken délig beküldeni.

3. évfolyam.

Vasárnap 1894. évi november 18-án.

46. szám.

Versecz 1894. november 18.

Örvedetes hír tartja lekötve a világot, melynek hallattára az anyák szive dobban meg a legerősebben. Ha ez a hír valóban bizonyul, mint a hogy már eddig számtalan helyen igaznak találtatott, nem fog többé tehetetlenül, kétségbeesve állani a szülő a rémes öldöklő-angyal halálos ölelésében vergődő gyermekének ágya felett.

Arról van szó, hogy Roux francia és Behring német orvostanároknak sikerült, hosszas vizsgálat után a difteritisz biztos gyógyszerét megtalálniok. A hirt oly határozott alakban nyújtja maga a tudományos világ, hogy valóságához alig fér kétség.

Serum! Ez a szó foglalkoztatja ma az emléket és a sziveket; minden más kérdés másodrendűvé alacsonyodik mellette. Biztos hatása-e a serum, vagy nem? Vagy ha nem is, nagy előbbre lépés-e az orvosi tudománynak a difteritisz elleni küzdelmében? Mekkora megnyugvás lenne szívünknek, ha csak az a hír válnék valóvá, hogy a serumnak gyógyító hatása biztos, ha a betegség első 48 órájában alkalmaztatik. Szinte nem merjük himni a híreket a serum csodás hatásáról és nem csoda, ha izgatottan várjuk a kísérletek eredményeit.

A nagytudományu feltalálók valóban megérdemlik, hogy az egész művelt világ

a legnagyobb öröm és hála érzetével üdvözölje őket, kik e gyógyszerrel a század leghatalmasabb orvosi vívmányát bocsátván az emberiség rendelkezésére, találmányukkal sok könyvet száritanak fel, sok keservet és gondot üznek el a családok köréből.

Az új orvosszernek hátrányára csak az szolgál eddigelé, hogy nagyon drága, úgy hogy azt csak az veheti meg, a ki jó módban van.

Drága azért, mert a feltaláló, illetve a szer készítője szabadalmat nyert annak készítésére és ezt a szabadalmat a lehető legelőnyösebben iparkodik értékesíteni, oly annyira, hogy a szegényebb szülőknek csaknem lehetetlen az új orvosszer jótéteményében részesülni. Már pedig kétségtelen dolog, hogy a difteritisz éppen a szegény néposztály gyermekei közt szedi legtöbb áldozatát, tehát a szegény néposztálynak van legnagyobb szüksége az új orvosszerre.

Francia- és Németországban gyűjtéseket rendeznek, hogy az így befolyó pénzen külön intézetet állítsanak fel a difteritisz gyógyítására; így akarván elérni, hogy a szegény embernek is legyen alkalma, gyermekét a difteritisz ellen gyógyítani.

Az utóbbi időben hazánkban is igen sok helyen gyűjtések folynak a serum beszerzése céljából, a kormány pedig siet Budapesten serum-gyárat állítani, hogy or-

szágszerte mielőbb kéznél legyen e gyógyítószer. Ha még oly drága is a serum, nem lehet annyira drága, hogy az egész ország el ne láttassék vele — ha az orvosok kísérletei valódi csodaszernek bizonyítják: mert minden szernél drágább az élet s különösen drága minden egyesnek az élete ebben az országban.

Városunk áldozatkész tanácsa nem régibben szintén rendelt meg 4 üvegecskét a híres szerből. Városi orvosaink fel is használták és pedig eredményesen, s lelkesülve beszélnek üdvös hatásáról.

Hála a gondviselésnek városunkban jelenleg nem epidemikus a baj, a múlt hónapban, a hivatalos kimutatás szerint csak három gyermeket vitt el az öldöklő kór.

Sajnos, hogy a város által megrendelt gyógyszer már elfogyott s ha — a mitől Isten mentsem — ismét járványosan lépne fel a betegség, bizony készületlenül találná városunkat.

Azért megkellene kezdeni nálunk is a gyűjtéseket, vannak szép számmal jótékony egyesületeink a melyeknek feladatuk volna megtenni a kezdeményező lépéseket, a jó módúak szívesen meghoznák áldozataikat.

Nincs ország, melynek több érdeke volna a nemzet szaporodása és nincs talán ország, hol oly szörnyű pusztítást vitt volna végbe a difteritis, mint Magyarországon,

Tárcza.

Czigány örökség.

— Rajz —

A város legvégén, a cigány soron éktelel orditás verte fel a közeli utcák kisvárosi nyugalomát. Meghalt a primás, azt siratják. Sztüllik most a banda, nincs a ki vezesse, nincs a ki rosz kereset napján azzal vigasztalja, hogy ő még többet veszít, mert ő reá esik a nagyobb osztalék a veszteségből is.

Nem azért cigány, hogy legkeserveesebb napján is ne verekedjék. Még ki se hült a primás teste, már is osztozkodtak a hagyatékán, a mi pedig nem volt több, mint egy világos zöld (valamikor feketének látták) salon kabát, pepita nadrág, különböző korcsmák különböző borainak a legkülönbözőbb színű pecsétjeivel, és volt meg az örökségben a primás hegedűje.

Hejh! ez a hegedű vigasztalója, megrikatója sok korhely pajtasnak, borívó komának, búsuló sógornak; tánczra perditője sok ifju leanynak, szépnak és szebbeknek, takaros, alakos, kaczkias menyecskeknek. Ennek a hegedűnek a hangja kísérte örök nyugalomra azt, a kit legjobban szerettem, a ki után a szívem most is úgy sajog, úgy eped. Miért is nem engem kísért ki az örök nyugalomra örök boldogságra. Mikor kísértük azt hittem, hogy a fáját szétveti a nagy fájdalom érzete.

Nagy erő lakozott abban a hegedűben. Amikor búsulán tánczra szólított, a babámat sirattam — szeretni tanított, elveszett rózsám helyébe más galambot hozott. Belebolondított abba a szép lányba, ki a szívem vontá örökös rabságba. Ott volt az én lakodalmamon is. Tokaj tüzes borát még meg se kóstoltam, de a nagy örömtől már is részeg voltam. Lerészegített, de úgy hogy a mámor fogva tart még mindig, pedig feleségem, az én szép feleségem...

Ácsi! Meghasad a szívem, ha mégis ezt a szomorúat húzod. Láttál-e már bankót, százasat, ezerest — no ha láttál is, de zsebedben még nem volt, adok én, ha húzod, de vigabban húzzad, azt a vig nótát hogy... ne bámulj úgy reám, azt a vigat húzzad, azt a masikat... hisz tudod...

Temetésre szól az ének.
Temetőbe kit kísérnek — — — hejh, hogy miért is nem tudott meghasadni a szívem, meg az a száraz fa. Nem esett nagy baja egyiknek sem.

Vesztettul kimulattam akkor magamat — nem is tudom, hogy miként — de a cigány primás lakásán ébredtem fel. Egy boglya kemence kuczkójában oly édesdeden aludtam — de hogy is ne — fejem fölött lógott a primás hegedűje...

A kis, második harang lasan kondul bele az esthajnali szellő lengedezésébe. Annak ringó szárnyán száll el a harangszó egész szívemig.

Sokszor hallottam már ezt a harangot kongani — de ilyen szomorúan, még sohasem szólott. Az az ércznyelv benne olyan megérthetően mondja hogy elment, messze-messze. — hogy szinte kérdeni vágyom tőle: mikor kerül vissza. A feleségem? Ejj! dehogya. Ácsi kell nekem, meg a hegedűje, meg a vonója, meg az a négy szál húr, ami feszül rajta. Ha csak megláttam az Ácsit, mindjárt elfelejtettem azt, ki az enyém volt, és eszembe jutott az, ki az enyém lehetett volna, ha...

A harang szólása jelzi, hogy viszik a halottat. Czigány halott nagy ritkaság — sokan jönnek gyönyörködni a siratók kaczagásában,

Bánja is már az Ácsi, akármilyen történi is körülötte, de szinte érzem, hogy mint fájhat azoknak a hült kezeknek, megdermedt ujjaknak — nincs mellettük a hegedű meg a vonó.

Dávid királynak az égben jobb tanítványa alig akad mint az Ácsi, de mivel tanulja meg a szegény az égi melódiákat, ha a hegedűje nincs vele, — pedig kolcsón nem kap — mert a cigánynak az égben sincs valami nagy hitele.

Mogfogtam a banda legbefolyásosabb tagját a sete Samut. Hogy adod a primás hegedűjét?

— Nem eladó azs kirem, azs a segényeknek, meg azs árváknak les a jussa.

A bandát gondolta a Samu. Nem lehetett kapacitálni, hogy a hegedű eladására reá vegye társait.

hol pd. csak a mult évi statisztikai adatok szerint is elijesztő nagy számban lettek a gyermekek a difteritisz áldozataivá.

Nem hinnők, hogy gyors intézkedésekben hiányosság lenne, különösen midőn látjuk, hogy Hieronymi belügyminiszter oly melegen szívén hordja az ország közegészségügyét, melynek megjavítására, minden tőle feltehető megtesz.

Napi hírek.

A királyné nevenapja. Erzsébet magyar királyné ő felsége nevenapját, holnap hétfőn szokott rénynyel ünnepli meg városunk közönsége. A rom-kath. templomban hálaadó isteni tisztelet tartatik, melyen a világi és katonai hatóságok, testületek képviselői meg fognak elenni.

Személyi hír. Geduly J. kereskedelmi miniszteriumi műszaki tanácsos a mult csütörtökön városunkba érkezett a Versecz-Kubini vasutvonal megtekintésére.

Eljegyzés. Hack Robert verseczi kereskedő eljegyezte Buchmann Zsófia kisasszonyt, Dettáról. Gratulálunk!

A temesvári kereskedelmi és iparkamra az ipartanácsba városunkból Hoschl Frigyes és Hemberger Bálintot választotta meg.

Halálozás. A mult napokban nevezetes halottat kísérték ki a szegedi temetőbe. Kelemen Lászlónak, az első magy. szinigazgatónak, (több mint száz évvel ez előtt működött) leánya Veronika, özv. Nessel Ferenczné halt meg 87 éves korában. Az elhunytban Nessel József városunkban lakó és ismert kir. jsbgi végrehajtó édes anyját gyászolja.

Városunk törvényhatósági bizottságának mult szombaton Rud. Nikolics Sándor főispán ő mltsga elnöke alatt tartott ülésében hosszabb vita tárgyát képezte, azon kérdés eldöntése, vajjon Jovanovics Pál verseczi születésű hírneves festőnél megrendeltessek-e az ezredéves kiállításra küldendő — Verseczet megörökítő festmény — Rottler t. h. b. t. ellenevan a tervnek, Sternberg és a tanács mellett szólnak. Szavazásra kerülven a dolog a közgyűlés 22 szóval 15 ellen megszavazza az 5000 frtot

A versecz lugos-marosvölgyi vasut ügyében az érdekelt községek (Nagy-Zsám, Klopodia, Ferendia, Lacunás, Szurdok stb. és városunk polgárságának képviselői népes értekezletet tartottak a mult vasárnap Nagy-Zsámon. Ez értekezlet célja volt, meggyőzni a zsamiakat arról, mennyivel megfelelőbb és előnyösebb rajuk nézve a verseczi, mint a tervezett dettai összeköttetés. Az egybegyűlték elnökül Beniczky

Eltemettük Ácsit. Becsúgták ezentúl a korcsma ajtaját a rendes időben, senkinek sem volt baja, hogy bánatában igyék, senkinek öröme, hogy jó kedvében lerészegedjek.

Az egész kis város oly üres volt — mint a cigányok zsebe. Ha estefelé elkezdtek egy kicsit czinczogni, akik még voltak is az ivóban, mind eltakarodtak haza. Nem is nota az, mert nem Ácsi húzza. Ki tudja pedig, hogy szegényen nem-könyorult-e meg valami jószívű anygalka, és elvitte hozzá a menybe a hegedűjét — hogy kontrázzon szent Dávidnak, — ezt nem tudom egész bizonyosan, de tény, hogy az Ácsi hegedűje elveszett.

A szétzúlló banda mindenik tagja tudta, hogy ki vitte el a hegedűt, de el nem arultak volna — soha; meg nem mondtak addig senkinek, hogy kinél van a hegedű, — amíg keresték; mikor pedig már el is feleltük, akkor került elő második magával. Előkerült a hegedű is, meg Jésa is, a szép cigányleány, az Ácsi volt szeretője.

Szomoruan kergettük a pagátot, és épen az én huszonegyesemet fogta el gyöngédtelen pártnerem, mikor oly távolról — de mégis mintha mellettem szólt volna — hallom az Ácsi hegedűjét sirni meg kacagni. Ijedten ejtem ki kezemből a blattot és nézek, hogy hol látom Ácsit. Ácsit az igaz, hogy nem láttam, de előttem állott Jésa. Foszlanokban lógott róla a ruha, arca beesett volt az éhségtől, haja összekuszáltan, mint megannyi kigyó omlott le homlokára és vállaira — de a szeme még most is úgy égett, most is oly mély tűzű volt, mint akkor, midőn Ácsi tükrözhetette magát fényükben.

Egy daemon volt ez a leány, rongyos daemon, de csábítóbb ezer fényes syrénél.

földbirtokost kérték fel, kit azonban gyengékedése miatt Gémesy uradalmi igazgató helyettesített. Az első szónok az engedményes Baró Sztojanovics Gy. volt, ki ismerttven az ügy jelen állását, felemlítven azt, hogy az érdekelt községek mennyi áldozatot hoztak, előadja, hogy egyedül N.-Zsam kozrég az, mely az 50.000 frtot nem akarja megszavazni, mivel a község lakóinak egy része a dettai összeköttetés mellett foglal allast, s így az ügy fejlődését akadályozza. Seemayer Janos kir. tanácsos polgármester alapos érvekkel bizonyítja be a Verseczcel való összeköttetés előnyeit, utal arra, hogy a vizuitakhoz való közelebb jutás mennyi hasznot hajt Nagy-Zsám lakosságának. Platt H zsámi kozs. pénztáros a dettai összeköttetés mellett Beniczky pedig ellene beszél. Hosszabbban szól még Rottler F. is, mely után Baró Sztojanovics azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy a t. hó 17-én tartando Nagy-Zsámi községi gyűlés — saját érdekében is megszavazza a Versecz-Lugosi vasutra az 50.000 frt, mely után az építést minel előbb el lehet kezdeni. Végül az értekezlet köszönetet szavazott Sztojanovics bárónak azon faradhatatlan és önfeláldozó működésért melyet ezen fontos vasut vonal ügyében kifejt. A Nagy-Zsámiak határozatát kíváncsian várják az érdekeltek — lesz harc, az bizonyos, de ha esetleg megesőkonyosodnának — valaha hiába lesz a késő banat.

A helybeli szerb nők jótékony egyesülete a Hadzsics igazgatása alatt álló szintársulat és Theodoszjevics Zorka úrnő szives közreműködése mellett f. hó 19-én hétfőn jótékony czélú előadást rendez. A műsor gazdag és érdekes. Az előadás tiszta jövedelme szegény gyermekek felruházására fog fordíttatni.

Színház és szállodaépítő társaság. Régióta érzik már szükséget lakosságunk egy oly modern, s a közbiztonság és közegészség kívánalmainak megfelelő színháznak, mely méltó volna városunkhoz. Alig van meg egy oly vidéki város nagy Magyarországon, a hol annyi szintársulat lépne fel évenként, s annyi egyesület tarsulat, rendezné táncmulatságait, hangversenyeket, társasestét s annyi előadó vándor zenekes, zenész, bővész, kokler, hypnotizör stb fordulna meg, mint éppen Verseczen. Mindannak daczara, nincs az egész városban meg egy tisztesseges nagyobb terem sem. A színház pláne minden kritikan aloli kis helyiség. Ezen az általánosan erzett szükségen kiván most segíteni egy alapitandó részvénytársaság, melynek elömlkálatain Mazsary, Marinovics, Miloschitz, Nedelkovics Pantic, Gábor, Bernacsky és Andrejevics urak fáradoznak, s holnapra nagyobb értekezletre hívják meg az érdeklődöket. — A kezdeményezők terve az hogy 1500 drb 100 frtos részvényt nyel színház építő tarsulatot alakítanak. A befizetés módozatai a következők lennének. A 100 frtbl

Este megint összegyűltünk a casinóban. Nekünk casino, a mesterembereknek kavéház, az idegeneknek fogadó, jótékonyczélú kirugást, illetve polgári kimenőt tartottunk — az egész ifjusag, a férfiak és az öreg bácsik. Az egész mult jelen és jövő együtt volt, hogy hallhassa a Jésa kezében sirni az Ácsi szerszámját.

Eleintén csak ment esedesen a nótá. Szép „hallgató” nótákat játszott a leány, de volt is érzelme hozzá. Már mindnyájan kezdtünk az emeletben lenni, — lehet, hogy ezt észrevette Jésa, és ezért amint a legvigabb nótába kezdett, hirtelen felbeszakította a játékokat, mintha lepattant volna a hegedű húrja: de alig egy pillanat mulva a legesendesebben bele kezdett abba a szép szomorú nótába, a melynek hallatára még a pusztá betyárja is kalapját ledobva a földre térdepeltem veti a keresztet és imádkozik . . . és bocsásd meg a mi vétkeinket . . . és szabadíts meg a gonosztól . . .

Ez este szép kis pénzecskeket szedett össze Jésa — és ezután ismét eltűnt néhány hétig. Nem tudtuk hova lett, bar mondtuk egymásnak, hogy csak a pénzért jött közénk, hogy legyen miből úgy cifrázkodni, mint az Ácsi idejében — ezt inkább csak mondtuk, mint hittük.

Talán megint elfeledtük volna Jésát, ha egy idegen úri ember nem keresi — Ácsit. Német vagy olasz, vagy mi volt az istenadta, — alig birtuk megérteni mikor mondta: wohnte hier err Hácsi ware prima ziganu. Tessék ehből kiokoskodni, hogy ez a jó ember — az Ácsi sirhalmát kereste, hogy ott felállítsa azt a sir- emléket, melyek a mi pénzünkért a Jésa csináltatott, mikor fel volt állítva a sirkő, minthogy

40 frtot havi 10 frttal, s a többit havi 1 frttal kellene törleszteni. Mi részünkről a legmelegebben üdvözöljük a kezdeményezőket s őszintén kívánjuk a sikert.

Zónadijszabás életbeletetése a versecz-kubini h. e. vasuton. A magy. kir. államvasutak igazgatóságának értesítése szerint, a versecz-kubini h. e. vasuton a megnyitás napjával az ezen vasuton érvényes zónarendszerű személy- és podgyászdijszabás lép életbe.

Ezüst menyegző Kiss Albert helybeli előkelő polgártársunk a mult vasárnap ünneplte boldog házasságának negyedszázados évfordulóját. Ez alkalommal barátai és ismerősei nagy számmal üdvözölték. Mi részünkről azt kívánjuk hogy érje meg még a derék hazaspar az aranylakadalmat is.

Erdőgondnokság Verseczen Szűcs Miklós magy. kir. erdészeti felügyelő a mult napokban városunkban időzött s tárgyalásokat folytatott a városunkban felállitandó erdőgondnoksági hivatal ügyében. Versecznek az új telepítvényekkel egygyütt körülbelül 2000 hold erdeje van. Azok gondozásáért a város eddig 500 frtot fizetett. A földmívelésügyi miniszter hajlandó felállitani itt, helyben egy erdő gondnokságot, ha a város 700 frttal járul feltartásához.

Az alapitandó polgári takarékpénztár részvényeire még ma déli 12 óráig lehet előjegyezni. Fritsch Hugo kereskedőnél. Ezen időn túl előjegyzések nem fogadtatnak el.

Az Enders-felö műlovar társulat megle előtámogatás mellett folytatta előadásait a mult héten, s daczara annak, hogy mindennap van productio, a közönség száma nem igen fogy. A cirkus különben ki is elégti a látogató közönség igényeit. Legjobb erői Marianne k. a., Pávai Anna és Melania a kedves kis terem- tések és rendkívül ügyes tornászok. A műlovar nők közül kitunnek Ella, Rozina, Paula és Bertha k. a. — Kitunő mutatóvnyokkal szolgál a Killiany pá.

Köszönetnyilvánítás Tekintetes Polcz J. verseczi vasuti mérnök ur „Az Osztrák-Magyar Monarchia irasban es képpen” című értékes művel gyarapította a lieblingi magyar tanfolyam könyvtárát, a melyért ezennel háas köszönetemet nyilvanitom. Liebling, 1894 nov. 12-én. Zvorinyi Emil, evang. lelkész, tanfolyam-vezető.

A délmagyarországi dalszövetkezet alakuló közgyűlését folyó hó 11-én tartotta meg Temesvárott Gartner Rezső elnöke alatt. A gyűlésen nagy számban vettek részt úgy a délvideki dalárdák, mint a temesvári dal-egyletek enekesei közül Gartner R. mint a délmagyarországi dalszövetkezet előkészítő bizottságának elnöke megnyitja az alakuló közgyűlést és jelenti, hogy a délvideki dal-egyletek közül a szövetkezetbe a következő egyletek léptek be: a temesvári magyar dal- és zene-egyesület, a filharmonia-egyesület, a

Jésa még az időtajt sem mutatkozott, — be- szentelési ünnepélyt rendeztünk. Kész volt már a programunk egészen, sőt a kítűzött nap is elérkezett. A menet kivonult a temetőbe, a megválasztott szónok többszöri köhíntés után szét- néz a gyülekezeten és épen kezdené: Mélyen tisztelt uraim és hölgyeim! — midőn oly lá- gyan, oly édesdeden mászott füleinkbe az Ácsi hegedűjének a siró hangja. Jésa megjött ez un- nepélyre, — ott volt a sirkő előtt és meg nem zavartatva magát a tömeg jelenléte által, jat- zani kezdé a már oly nagyon ismert bús me- lódiákat, oly szomoruan hogy szinte könyekre fakadtunk és mikor a gyengébb idegzettűek zokogása is hallatszott. Jésa még érzőbben, még szilajabbul feszítette a húrokat, mig végre az egyik elpattant. Mint a tigris, ha kolykét meg- támadva látja, oly vadul nézett szét a tömegen a szegény Jésa, és egy hirtelen mozdulattal úgy vágta a sirkőhöz hegedűjét, hogy ez darabokra tört. még a vonó is három darabban hullott alá, Jésa pedig mint üzött vad elfutott ott hagyva benünket a nagy meglepetésben.

Jésának azóta még hírét se hallottuk.

Ácsi! Hallottad azt a szép szomorú nótát? Hallottad. Az volt a te igazi temetésed, mikor a te cigány örökséged, a hegedűs is sirhalmo- don összetörve emlékeztet a mulandóságra, hogy semmi sem örökös a vilagon.

Ha majd — Ácsi rám hallgass, most én beszélek — ha majd én is hozzád térek, elhuzod-e majd az én nótamat

Nincsen apám, nincsen anyam szeretőm

gyárvárosi zene- és dal-egylet, a lugosi magyar dal- és zene-egylet, a lugosi polgári dalkör, a verseczi férfi dal-egylet, a zombolyai iparos dal-egylet, a nagy-szent-miklósi, a zombolyai, az aradi „Kölcsey” dalkör, az aradi polgári dal-kör, a német-sztamora, a majoroki román dal-kör, a példányi, az oraviczai, zene- és dal-egylet, a resiczai, a stajerlaci stb. Több dal-egylet levélileg és sürgönyileg tudatta, hogy pártolja az eszmét és azt tőlük telhetőleg támogatni fogja. A budapesti „Zenelap” szerkesztője is szép levélben fejezte ki sajnálatát, hogy az alakuló közgyűlésen nem lehet jelen, de az támogatni hazafias kotelességének fogja ismerni Nagy lelkesedést keltett továbbá a nagy-szent-miklósi román-dal-egylet magyar nyelven írott szép és hazafias levele, melyben kijelentik, hogy örömmel lépnek be a szövetkezetbe és magyar szövegeket kérnek. Bemutatja az egyes dalegyletek küldötteinek megbízó leveleit, melyek minden észrevétel nélkül igazoltattak. Graef János ipariskolai tanár, hosszabb beszédben fejtegeti a délmagyarországi dalszövetkezetnek üdvöslő voltát és a mint a Dunán túl lehetséges volt egy ily dalszövetkezet megalakulása, úgy a Tisza és Maros között még inkább elérhető és nézete szerint szükséges is, mert ezen nemzetiségileg exponált helyeken egy ily szövetkezet rendkívül üdvös szolgálatot tesz a magyar állameszmének, a mennyiben a szövetkezet első sorban a magyar dal-ápolását fogja ismerni fő feladatának és a magyar dallal akarja meghódítani idegen nemzetiségű testvéreinket, kik a szövetkezetbe lépnek, s hogy ez el is érhető, fényesen bizonyítja a nagy-szent-miklósi román dal-egylet magyar nyelven írott szép és hazafias levele. Itt a délvídeken mulhatatlanul szükséges egy ily célú szövetkezetnek megalakulása és leteremtése, mert ezzel előmozdítjuk az egyetemes magyar állam megerősítését és szolgáljuk a magyarosodás ügyét. Végül megejtették a választásokat. Megválasztották egyhangúlag elnöknek: Gartner Rezső, alelnöknek: Leth Lipót Temesvárról, Wusching Lugosról, titkároknak: Graef János és Kremling Lipót, karmestereknek: Kárasz R. K. és Hoós J. zenetanároknak: Lutz József, szertartásoknak: Lehner György, felügyelő bizottsági tagoknak: Tedeschi János keresk. tanácsos Temesvárról és Reichrath Zombolyáról. A választások megejtése után a közgyűlés elhatározta, hogy első rendes évi közgyűlést a jövő évi pünkösdkor tartja, egybekötve az első szövetkezi dalünnepélyvel.

Polgári iskola Csakován. Csakova községből a napokban küldöttség tiszeltet a vallás- és közoktatásügyi miniszternél és a kultuszminiszterium államtitkárnál, kérve egy polgári iskolának Csakovarot leendő felállítását. Hír szerint kilátás van rá, hogy a csakovaiak óhajása teljesül.

Tűzeset. A múlt csütörtökön déli 12 óra körül nagy szélben kigyuladt Isakov Waszka szárnya utcza 1306. számú háza és istállója. Tűzoltóink szokott gyorsasággal megjelentek s elejét vették a nagyobb bajnak. Ez alkalommal két drb ló is bengett. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

Segély a délvídeki sziniszövetkezetnek. Jakabffy Imre főispán a délvídeki sziniszövetkezetnek a folyó 1894/5-ik szinievadra újra 1000 (ezer) forint államsegélyt eszközölt ki s e segélyt a belügyminiszter f. hó 4-én 75.746. sz. a. rendeletével már utalványozta is. Az összeget a lugosi sziniszövetkezet egyesület fogja felvenni. E hír kapcsán felemlítjük, hogy Furedi sziniszövetkezetnek sikerült állandó primadonna vendégnek Veroné Margó Céliát megnyerni Bácskai Julcsa helyébe, a ki hirtelen elhagyta a tarsulatot.

Mühle Vilmos — udvari szállító. Károly Lajos főherceg titkári hivatalától érkezett értesítés szerint Mühle Vilmos temesvári országos hírnevű műkertész hosszú évi, kitűnő szállításaiért az udvari szállító címet kapta. — Mühle Vilmos ezzel most már háromszorosan udvari szállító.

Szerkesztőből hivataloszolga. Hogy a nemzetiségi tendenciákat szolgáló sajtó milyen stromannok hata mögül intézi támadásait, élénken és klasszikusan illusztrálja a Nagy-Kikindán történt legújabb kinevezés. Ugyanis Kantarov Dusan, a „Banatyanin” című nagy-kikindai szerb hetilap és a „Vragolan” nevű élelzap felelős szerkesztője városi hivataloszolgává nevezte ki, miután szerkesztői állását a hivatal-

szolga tisztével inkompatibilisnek találták, felelős szerkesztői állásáról lemondott. Kantarov egyébként, hivatalos foglalkozását tekintve a Radak-féle nyomdában gyorsajót hajtó számos volt.

A magyar gyár- és iparipar újabb nagy diadalról igen öröndetes hírt kaptunk. A lemergi kiállítás egyik osztályában, a tüzi feskendő osztályban megverték valamennyi külföldi gyárat. A diadal két főreke iparvállalatunknak köszönhetjük. A tüzi feskendő osztályban legelső kitüntetés, a díszoklevelet a **Tarnóczy gyár Budapestén kapta**, a második díjat, aranyérmét a Walsery gyár Budapestén, a harmadik díjat, aranyérmét Czernak R. gyára Tepliczen, a negyediket R. A. Smekal Smichowban, az ötödiket Liel J. G. Biberachban, a hatodikot, ezüstérmét E. C. Flander Sörges thalban, a hetediket, ezüstérmét Rösen Antal Krakóban, a nyolcadikot, ezüstérmét Doute R. Fr. Bialán és a kilencediket, bronzérmét a Geittner és Rausch feskendőgyára Budapestén kapták. — Annál nagyobb örömmel konstatáljuk a **Tarnóczy-gyár** e fényes sikerét, mivel ennek nagy jelentőségét azon körülmény kölcsönöz, miszerint az osztrák ipar e téren elsőrendű, régi jeles gépgyárai-val szemben emelkedett elsőre és azokat túlszárnyalta. A Tarnóczy-gyár legutóbb, október 3-án Uj-Gradiskán, a **Horvát-Szlavon országos gazdasági kiállításon is a legelső kitüntetés, a díszoklevelet nyerte.**

Hajókatasztrófa a Vaskapunál. A vaskapui új hajó-csatornában, a szabályozási vállalat Fiume csavargózáse összeütközött a Vaskapu nevű, horgonyzó kotrógőzössel, s léket kapva, azonnal elsüllyedt. A legénység fejesztve a hullámokba ugrott, honnan nagy nehezen kimentették valamennyit, csupan a fűtő volt képtelen a gépkamrából kimenekülni, ott veszett.

Kedvezmény az altiszteknek. A hadügyminiszter a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg a hosszabb ideig szolgált altisztek érdekében igen nevezetes újítást lejtett életbe. Eddig ugyanis az oly altiszt, a ki a hadseregből valamely polgári állás elnyerése végett ki akart lépni, az év barmely napjától kezdve tartós szabadságra bocsátottak, ellenben azok az altisztek, akik szolgalmi jutalomdíjban részesülnek, csak az év végén léphetnek ki a hadseregből és így nagyon nehezen találtak foglalkozást. Az új intézkedés következtében szolgalmi jutalomdíjat élvező altisztek is tartósan szabadságra bocsátottak, ha bebizonyítják, hogy kilitásuk van valamely polgári állásra. Az ilyen altiszteket azután alkalmazási igazolvánnyal ellátva, szabadságolják, s amennyiben állást nem talál, szabadsága lejártával vagy előbb is visszaléphet a hadseregbe. Ez az új intézkedés nagy előnyt biztosít az altiszteknek. De a teljesen képzett s megbízható altisztekből való hiányon ilyen eszközökkel még nincsen segítve. Előbb utóbb más rendszabályokhoz kell nyulni, hogy a tapasztalt katonatisztek által joggal annyiszor megpendített altiszti kérdés véglegesen meg legyen oldva.

Községi hivatalnokok figyelmébe. A marhalevek kezelésével megbízott közegek igen gyakran hagyják figyelmen kívül azon utasításokat, melyek az 1888. VII. t.-czikk végrehajtására kiadott rendeletben a marhalevek szabályszerű kiállítását előírják, s az állatok darabszámát, fajtát, leírását és különös ismertető jeleit igen felületesen vezetik be a marhalevek illető rovatába, miáltal nemcsak az állatok forgalmanak állategészségrendőri szempontból való ellenőrzését nehezítik meg, hanem az állattulajdonosok is gyakran nagy mértékben károsodnak. Különösen gyakoriak az ilyen szabályellenességek oly marhalevek kezelésénél, a melyek több állatról szólnak és a melyekben az állatok leírására szant rovatok alatt, gyakran oly kifejezések találhatók, a melyek a szükséges ellenőrzést majdnem lehetetlenné teszik, mint pl: „vegyesnemű, különböző idejű, színű és jegyű” stb. Ezen szabályellenességek megszüntetése céljából a földművelésügyi miniszter rendeletet bocsajtott ki a törvényhatóságokhoz, hogy 1. utasítsák az összes marhalevel kezelőket, hogy a különböző nemű és különböző színű állatok számát a nem, illetve a színek szerint külön-külön tüntessék föl; 2. figyelmeztessék a közönséget, hogy másként kiállított marhaleveleket senki se fogadjon el s a netán mégis szabályellenesen kiállított marhalevek kezelőit az illetékes első fokú hatóságnál jelenték föl; 3. utasítsanak az összes állategészség rendőri közegek, hogy a marhalevek kezelése tekintetében barmily uton tudomásukra jutott szabályellenességet a vonatkozó marhalevel kiállítási helyének, marhalevel iktatókönyvi számanak, a tulajdonos nevének — ha lehetséges, magának a marhalevelnek bemutatása és a szabályellenes kezelés lényegének közlése mellett, az illetékes első fokú hatóságnak jelenték föl.

Milyen lesz az idejű tél? Szokatlanul korán beköszöntött az idén az őszi időjárás. Nagyon sok hűvös napunk volt már augusztus-

ban is, de még sokkal több hűvös napban volt részünk szeptemberben és október első felében. Augusztus elsejétől október 20-ig 58 tuhüvös és legtöbbször esős napunk volt. Azt lehetne tehát hinni, hogy eléggé megbűnhödtünk már azért, hogy a tavasz túlságosan szép volt. Sokan túlságosan szigorú tél előjelének vették, hogy a magas hegyeken már szeptember végén jelentkezett az első hó és a hó határvonala hatszáz méternyire szállt le. Időközben azonban a hóvonal ismét jó magasra emelkedett és az első fagyok helyett, melyekben igen gyakran már októberben van részünk, egész Európában heves légköri ingadozások léptek föl, melyek gyakori kései viharokat, sőt helyenkint — így Zimonyban és Grácban — jégesőt okoztak. Az alpeseken jelentkező felhőszakadások ismétlődtek Spanyolországban. Nyugtalan időjárás uralma alatt élünk tehát, melynek meleg és nedvesség jár nyomában, olyanforma időjárás, mint 1880-ban, a zágrábi földrengés esztendejében, hol az ideihez hasonló októberre meleg november következett, sőt egészen enyhe volt még a decz. is e karácsony napján 10.8 Celsius fokot mutatott a hőmérő. Viharok és téli zápor napirenden voltak akkorában és egymást érték a legendivülőbb tünemények a növényzet országában. Deczemberben még virágoztak a gyümölcsfák, de januárban szigorú hideg lépett föl. Sok jel arra mutat, hogy hasonló módon fog kezdődni az idejű tél is. Szeptemberben gyakori, de nem nagyon kiadós esőzések voltak, de október első felében teljes erővel eredtek meg az ég csatornái, a nedvesség mélyen behatolt a földbe és ép úgy hatott ott mint tavasszal, a mikor az első meleg esők föloldják a földben levő tápsókat és új tevékenységre ösztönzik a növények gyökereit. A gyeplőfrissült és a téli vetések kizöldültek. Nagyon figyelemre méltó e hónapban a hőmérték oceanikus egyöntetűsége, a mi szinte a mellett bizonyít, hogy enyhe időjárásunk lesz deczemberben és novemberben. Az eddigi tapasztalatok szerint hűvös augusztus és szeptemberre a legtöbb esetben enyhe október és november következett. De száz év óta nem volt már a tavasz oly szép és oly meleg, mint az idén. A folyó év tehát meteorológiai tekintetben egészen elutó és korai és enyhe téle számíthatunk. A legutóbbi huszonöt év óta 1872-ben és 1880-ban volt a legenyhébb tél, a mikor novemberben 6.4 (illetve 5.5) fok Celziust deczemberben pedig 3.6 (illetve 4) fok Celziust mutatott átlag a hőmérő.

Irodalom.

A délmagyarországi természetudományi társulat közlönyének a múlt napokban jelent meg az idejű 4-ik füzet. (XVIII ik kötet). A Véber Antal és Dr. Tauffer Jenő társ. titkárok által szerkesztett tudományos folyóiratban Tauffer első helyen a budapesti VIII-ik nemzetközi egészségügyi és demographiai congressusról számol be. Hanusz István a tudós és szorgalmas természetbúvár „A növény családok terjeszkedése” czím alatt irt érdekes tanulmányt. — Az északi madárhegyek tájáról irta Hermann Ottó. A füzet végén a társulati tagok névsorát találjuk. — Van az egyletnek 4 tiszteletbeli, 5 alapító, 68 temesvári, és 52 vidéki rendes tagja, s 31 tudományos folyóirattal tart csereviszonyt az egyleti közlöny.

Herczeg Ferencz heti lapjának „Uj idők” lesz a címe. Az első szám deczember elején jelenik meg és ugy tartalom mint kiállítás dolgaiban új lesz és kivaló. A közönség olyan családi lapot kap melynek minden egyes cikkét a legnevezetesebb magyar írók írják és a legjelesebb magyar festők illusztrálják Elbeszélései hű képét fogják adni a magyar irodalom mostani fejlődésének és ismeretterjesztő cikkeiben hasznos tanácsokat és ügymutatásokat talál majd az olvasó. Herczeg lapja, az Uj idők magyar, modern és előrelő családi lap lesz. A deczember elején megjelenő számot a kiadók, Singer és Wolfner 250.000 példányban terjesztik és kívánatra bárkinél ingyen és bérmentve küldik meg. Előfizetési ára negyedévre 2 forint.

Iparosok olvasótára czímen egy hézagpótló vállalat indult meg Budapestén Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai) kiadásában. Deczember hó 1-től füzetenkint jelenik meg a vállalat; szerkeszti Mártonffy Márton kir. tanácsos, orsz. iparfelügyelő. A művet csupa szakférfiak írják. Egyes füzetek ára mindössze 30 kr. Évente 10 füzet jelenik meg. A derék vállalatot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

A „Gigerli királynő” az idény legnépszerűbb és legkeresettebb fűtő kuplóját közli a „Zenélő Magyarország” mostani száma. Tartalmaz még a lap ezenkívül „Szellő vidd el” — Iványi gyönyörű dalát „kinyíllott a fehér róza” remek szép dalt Csizmadia Ignácztól, „Buesu fűzlet” szalon darabot Abesser Ödöntől, a végül „Török Őrjárat” jellem darabot, Michaelis Tivadartól. A mesés olvasósági jeles folyóirat ez egy füzet a külön kiadású hangjegyekből 3 forint belföldi árúknak felel meg, míg ebből 6 ilyen tartalma füzet előfizetése egy negyedre 1 frt. Előfizetheti a „Zenélő Magyarország” kiadóhivatalánál Bpsten, Csenyery utca 62. sz.

„**Háztartás**” czimmal Kürthy Emilné úrnő szerkesztésében Budapest új irányú lap jelenik meg szép kiállítású 16 oldal terjedelemben havonként háromszor (elszején, tizedikén és huszadikán). A lap háztartás, konyha, lakás, fűtés, pinze hálószoba, szalon, házi ipar, művészet, divat, fehérmű, szabás-varrás, kézimunka, tudomány a házban, a szépség ápolása, a nők joga, keresetforrások, a kertészet különféle nemei, baromfi-tartás, bevásárlási források, stb. közből közlő tudnivalókat a háztartás minden ágából. Előfizetési ára egész évre 6 frt. kiadóhivatal: Magyar Nyomda Budapest, VII., József-utca 45. sz.

Fényképészek évkönyve ezim alatt a Nyiregyházaán megjelenő „Fényképészek Értésítő” szaklap szerkesztésége egy csinos kiállítású zsebkönyvet fog kiadni az 1895. évre. Ezen évkönyv már azért is érdeklődést fog kelteni, mivel ilyen még magyar nyelven nem jelent meg soha és kiváló gondos összeállításánál fogva hivatva van a hasonló német termékeket hazánkból kiszorítani. Ezen zsebkönyv célszerű beosztása és tartalmának hasznosága folytán egyike leend a legnépszerűbb kézikönyveknek. Az összes fényképészeti eljárások le lesznek ebben írva minden változatban és azt nemcsak a szakfényképészek, de fényképészségdek és műkedvelők is mint nélkülözhetlen és becses munkát hasznosan forgathatják. Az évkönyv tartalmát a „Fényképészeti Értésítő” november havi száma részletesen közli, ezt a számot a kiadóhivatal mindenkinek ingyen küldi meg, a ki eziránt érdeklődik. Az évkönyv f. é. december hó közepén jelenik meg, előjegyzési ára 1 frt 20 kr. Könyvtárosi forgalomba nem kerül, csak annyi példányban lesz kinyomtatva a hány előjegyzés arra történik. Előjegyzések csak nov. hó végéig vétetnek figyelembe. A „Fényképészek évkönyve”-nek beszerzése fölöslegessé teszi minden más szakmunka megvásárlását, mert ebben a legújabb írók stb. véleményei és egyáltalában minden eljárás közölve lesz.

Vasúti menetrend. Fehértemplomról érkeznek: 5.21 reggel, 1.02 délben és 6.10 este, Temesvár felé indul 5.26 reggel, 1.07 délben 6.35 este. Temesvárról érkeznek: 7.45 reggel, 2.08 délben és 10.09 este. Fe-

hértemplom felé indul: 7.54 reggel, 2.12 délben, 10.17 este. Nagybecskerekéről érkeznek: 12.49 délben, 5.31 délután 5.10 reggel. Becskerek felé indul: 5.50 reggel, 2.25 délután, 7.10 este.

Szerkesztői levelezés.

Cs. M. A levelet és hirdetést magkaptuk, egyszeri közlés 60 kr. abból 30 kr. kincstári bélyegilleték. A Kis-Guttenbergre gondolunk. Üdvözlöt.

— **H-n. B-a.** Zichyfalva. Szíves értesítéséért köszönöt. — Kérem továbbra is becses tudósításait.

— **S — Budapest.** Szíves soraidat vettük. A kártya nagy feltűnést kelt mindenfelé, hol felmutatjuk. Az ajánlott dologra nem reflektálhatunk Tudod miért! E—l gyakran felkeres. Fogadd legösszintébb szerencsekívánatainkat.

— **Többeknek** Lapunk szerkesztőjének „A tanítókisasszony regénye” czimű hosszabb elbeszélése, igen csinos kiállításban, (könyvalakban) a mult napokban hagyta el a sajtót. Belföldi ára fűzve 2 korona, diszkótésben 4 korona. Lapunk T. Cz. előfizetői szerkesztőségünk közvetítésével kedvezményes áron szerezhetik meg a művet a budapesti kiadótól, (Képes Családi Lapok.” V. K. vadász utca 14. szám) még pedig fűzve 1 koronáért diszkótésben pedig 2 koronáért.

Üzlet átadás!

Műterem áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tulajdomására hozni, hogy a Frisch-féle házban lévő fényképészeti műtermet Dajkovits János úrtól a mai naptól kezdve átvetem.

Hazánk és a szomszédos Ausztria nagyobb városainak legelső műtermében szerzett több évi gyakorlati működésem után azon helyzetben vagyok, hogy a T. Cz. közönség legfokozottabb igényeit is kielégíthetem, annyival inkább is mivel üzletemet a legmodernebb eszközökkel fogom berendezni.

Nagyításokat vizit képekről **Platin, Albumin** és **Colloidin** papirokra egész életnagyságig eszközölhetek ezen célra berendezett nagyító osztályban.

Ujság! Nagy szenzáció! Új Vízfestésű képek. Színes fényképek.

Mint hogy legfőbb törekvésemmé tettem feláldozó szorgalommal a mélyen tisztelt közönség igényeit kielégíteni, — tisztelettel kérem becses partfogásukat.

NB A tél folyama alatt kerem a gyermek felvételeket már reggel bejelenteni. Felvételeket boros időben is eszközölök.

Mély tisztelettel
Rigyitsky Iván,
fényképész.

Fajtiszta, kifejlett Plymouth darabonként 4 frtjával kapható. országos kiállításon Debreczenben jutalmazva lettek.

Gömör-Simoni,
Csizy Miklós.

Kirchner J. E. özvegyének

Verseczen saját házában

41 év óta fennálló, gőzerővel működő s a legújabb rendszerű gépekkel felszerelt

könyvnyomdája

ajánlja magát mindennemű nyomtatványok úgy mint:

ujságok, különféle művek, röpiratok,

árjegyzékek, számlák, étlapok, látogatójegyek,

eljegyzési kártyák, czimlapok, bál meghívók,

gyászjelentések, valamint czimkéek, árújegyek,

arany, bronz vagy szini előállítására

Elvállal továbbá körözvények, gyászjelentések, tabellák készítését minden hazai nyelven, s a legjutányosabb árak mellett.

A felvételi iroda, és könyvkereskedés mely az Andrássy-sétatár és az iskola-útcza sarkán lévő Kádits-féle házban van elhelyezve, elvállal mindennemű megrendelést az összes bel- és külföldi hirdlapokra, regényekre, divatlapokra és minden e szakba vágó dolgokra.

Ugyanott kaphatók minden fajta irodai szerek a legnagyobb választékban s a legjutányosabb árakon.

A XXXVIII. évfolyammal bíró első verseczi német lap, a „Werschetzer Gebirgsbote” és „Délvidék” szerkesztősége és kiadóhivatala számára a hirdetések, felszólamlások és levelek a felvételi irodában is elfogadtatnak.

Mindennemű nyomtatványok a jegyzői irodák részére.